

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ

ONDERWERP
Aangepaste normering Luchtkwaliteit en
luchtmeetnet
BEHANDELD DOOR
AJJ (Astrid) Vermeulen

DATUM
24 juni 2025
Verz. 4 juli 2025
TELEFOONNUMMER
043 350 4402

BIJLAGEN
1
ONZE REFERENTIE
2025.02224

E-MAILADRES
Astrid.Vermeulen@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

De Europese Raad heeft op 14 oktober 2024 de nieuwe Europese richtlijn voor luchtkwaliteit aangenomen. Vanaf 2030 gelden strengere eisen voor bijvoorbeeld fijnstof (PM_{2,5} en PM₁₀) en stikstofdioxide (NO₂). Met deze aanscherpingen komen de grenswaarden dichterbij de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). In onderstaande tabel staat hoe de normering voor luchtkwaliteit zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld.

Stof	Huidig (omgevingswaarde BKL)	Streefdoel 2030 Schone Lucht Akkoord	Nieuwe EU- richtlijn - 2030	WHO-advies- waarden 2021
NO ₂	40	40	20	10
PM ₁₀	40	20	20	15
PM _{2,5}	25	10	10	5

Achtergrond van de herziening

Tot nu toe waren er twee richtlijnen uit 2004 en 2008. Hierin stond:

- Bindende grenswaarden voor de uitstoot van de belangrijkste luchtvervuilende stoffen.
- Verplichting om de luchtkwaliteit te meten, te rapporteren en hierover te informeren.
- Bij (dreigende) overschrijdingen een verplichting om een actieplan op te stellen om dit op te lossen.

De nieuwe richtlijn bevat de volgende nieuwe elementen:

- Gezondheid is het uitgangspunt bij het stellen van de normen (volgens WHO-advies uit 2021).
- Strengere grens- en streefwaarden voor het jaar- en daggemiddelde geldend vanaf 2030, met een mechanisme voor verdere daling richting 2050.
- Elke vijf jaar een beoordeling, waarvan de eerste in 2030.
- Meer meten en monitoren.
- Strengere eisen voor modelleren, rapporteren en informeren van het publiek.
- Verbeterde toegang tot de rechter.
- Verplichting om een plan op te stellen bij (dreigende) overschrijding.

De nieuwe regels gelden voor alle lidstaten van de Europese Unie en vormen de basis voor de grenswaarden in de nationale wetgeving. Uiterlijk eind 2026 moeten de lidstaten hun nationale regels in lijn brengen met de richtlijn.

DATUM
24 juni 2025

Routekaarten, luchtkwaliteitsplannen en korte termijn actieplannen voor luchtkwaliteit

Wanneer de nieuwe normen niet gehaald dreigen te worden moet Nederland vóór 2030 een routekaart opstellen. In deze routekaart staan beleidslijnen en maatregelen om op tijd aan de grenswaarden te voldoen. Als er na 2030 toch nog overschrijdingen zijn, moeten binnen 2 jaar na constatering extra maatregelen worden vastgelegd in een luchtkwaliteitsplan.

Het RIVM levert in 2025 een actuele impactanalyse over de haalbaarheid van de nieuwe normen op, zodat de gevolgen voor de Nederlandse situatie duidelijker worden. In 2023 heeft het RIVM al een eerste inschatting gemaakt. Hieruit blijkt dat, met de maatregelen die nu gelden, een groot deel van Nederland in 2030 aan de nieuwe luchtkwaliteitsnormen zal voldoen.

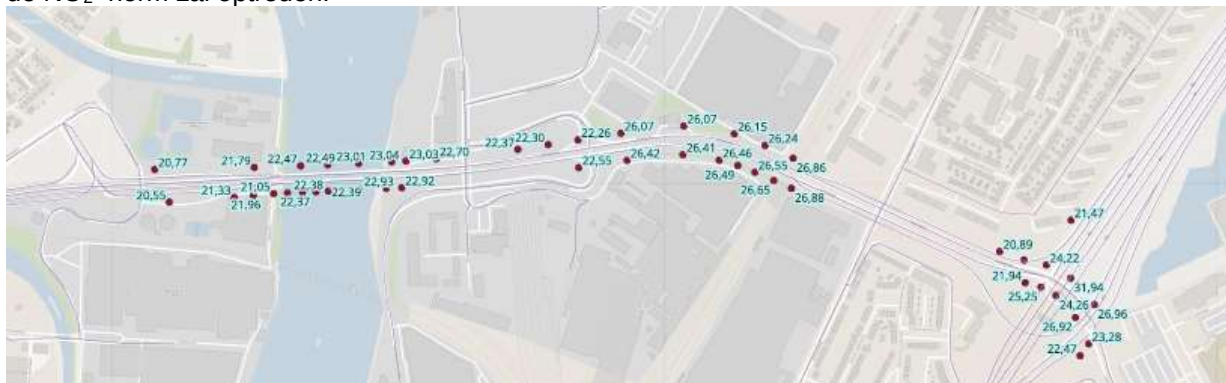
Rechtsbescherming

Belanghebbenden kunnen naar de rechter stappen als zij de nationale uitvoering van het luchtkwaliteitsbeleid willen aanvechten. De nieuwe richtlijn geeft hiervoor enkele kaders. Burgers hebben daarnaast recht op schadevergoeding bij gezondheidsschade, als de overheid met opzet of door nalatigheid geen maatregelen neemt bij overschrijding van de normen.

Mogelijke overschrijdingen Maastricht 2030

Voor Maastricht is een eigen eerste analyse gemaakt van de verwachte luchtkwaliteit in 2030, op basis van verkeersmodellen. Voor fijnstof ($PM_{2,5}$ en PM_{10}) wordt verwacht dat in 2030 overal in Maastricht aan de nieuwe norm wordt voldaan.

Voor stikstofdioxide (NO_2) geldt dat niet. Langs de route Viaductweg – Noorderburg wordt verwacht dat dat er, zonder extra Europese, landelijke of lokale maatregelen, in 2030 een overschrijding van de NO_2 -norm zal optreden.

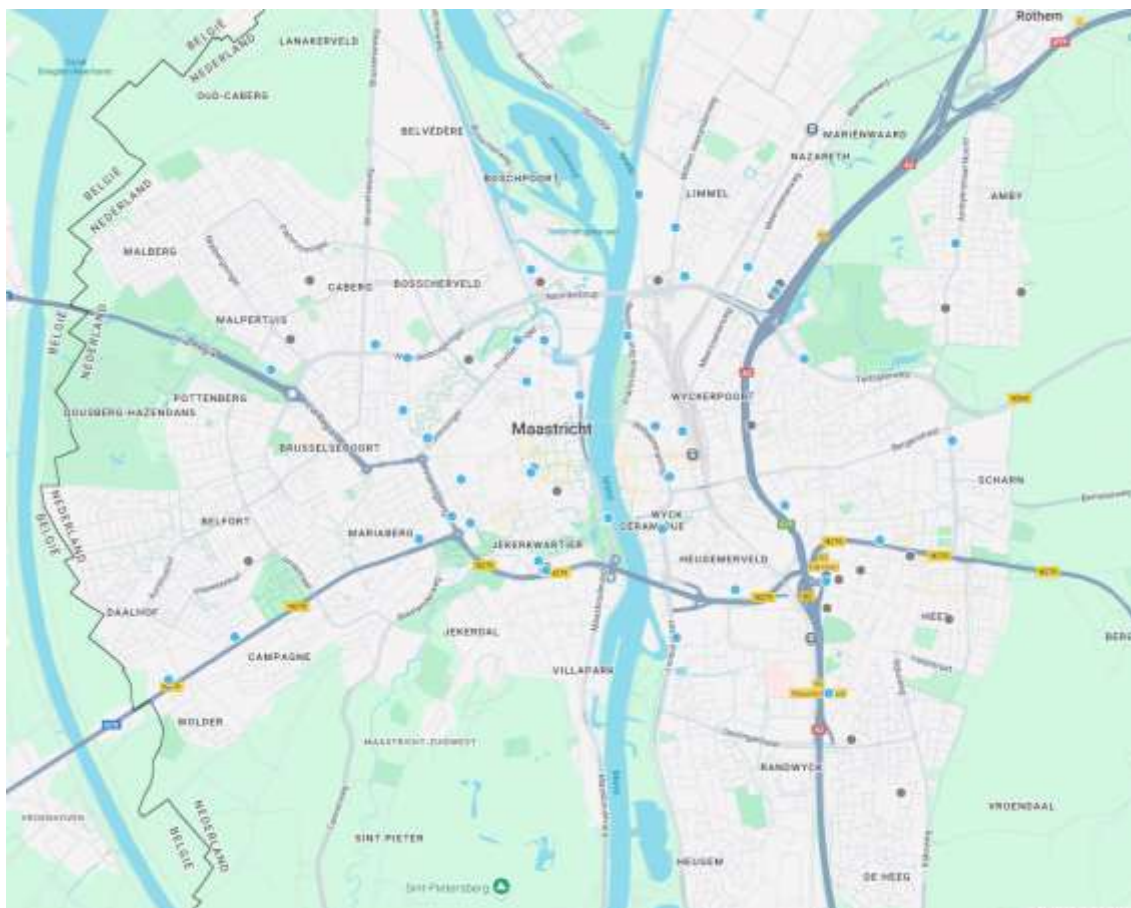
Monitoring luchtkwaliteit Maastricht

Het luchtmeetnet Maastricht meet sinds 2008 de luchtkwaliteit (NO_2) op 34 locaties, zowel in drukke als rustige gebieden. Daarnaast zijn er 2 anker-meetstations waar officiële referentiemetingen

DATUM
24 juni 2025

plaatsvinden. Hier wordt naast NO₂ ook fijnstof (PM₁₀, PM_{2,5}), Ozon (O₃) en roet gemeten. Naast jaargemiddelden wordt ook gekeken naar piekbelasting en het aantal overschrijdingsdagen of –uren. Onderstaand een overzicht van de 34 kleine meetpunten voor NO₂ verspreid over de stad.

De meetresultaten zijn te volgen via [Maastricht | Fijnstofkaart | OHNICS](https://maastricht.ohe.nl), www.luchtmeetnet-maastricht.nl en www.luchtmeetnet-limburg.nl.

Monitoring luchtkwaliteit zero emissie zone

In het kader van de zero emissie zone stadslogistiek (ZES) is in 2022 subsidie ontvangen via het Schone Luchtakkoord om de effecten van ZES te monitoren. Dit project loopt eind 2025 af. De resultaten van deze monitoring zullen medio 2026 bekend worden.

Burgerproject luchtmetingen

Sinds 2017 loopt aanvullend op het gemeentelijke meetnet een burgerparticipatie project. Hier is vier jaar lang NO₂ gemeten op locaties die burgers zelf kozen. In 2020 is dit project omgezet naar het meten van fijnstof (PM_{2,5} en PM₁). Sindsdien is het netwerk gegroeid naar 59 sensoren verspreid

DATUM
24 juni 2025

over de stad. Het project was opgezet voor 5 jaar en loopt eind 2025 / begin 2026 af (afhankelijk van het moment waarop de sensor is uitgegeven).

Platform luchtkwaliteit

Dit voorstel is besproken in het platform luchtkwaliteit. Op basis hiervan is het voorstel aangepast en zijn er vijf extra fijnstofsensoren toegevoegd. Verder zijn er enkele tekstuele verduidelijkingen in de tekst toegevoegd naar aanleiding van de gemaakte opmerkingen. In de bijlage bij deze memo vindt u de opmerkingen en de reactie daarop.

Volgende stappen

1. Na afronding van de impactanalyse van het RIVM wordt onderzocht of er maatregelen nodig en mogelijk zijn om de verwachte overschrijding op het traject Viaductweg – Noorderburg vóór 2030 te voorkomen. Door tijdig maatregelen te zoeken, hopen we overschrijdingen op dit traject in 2030 te voorkomen.
2. Het bestaande luchtmeetnet wordt verlengd tot ten minste 2030, zodat we de luchtkwaliteit in Maastricht kunnen blijven volgen. Voor het monitoren van de zero emissie zone blijven bovendien vijf fijnstofsensoren in en rond de binnenstad actief.

Hoogachtend,

John Aarts,
Wethouder Mobiliteit, Stadsbeheer, Vastgoed, Duurzaamheid en Hospitality

Opmerkingen Platform luchtkwaliteit bij het voorstel Luchtmeetnet

Opmerking 1:

In 2026 zijn de aangescherpte luchtkwaliteitsnormen in de Nederlandse wetgeving vertaald die per 2030 van kracht worden. Eerste onderzoek wijst uit dat in Maastricht de Viaductweg en Noorderbrug mogelijk toekomstige overschrijdingslocaties zijn. Er zal een onderzoek worden gestart of en hoe deze mogelijk toekomstige overschrijdingslocaties kunnen worden voorkomen.

Mogelijke overschrijdingslocaties tav. wat, Nox, PM?

Antwoord 1:

Ter plaatse van de Noorderbrug en Viaductweg wordt in 2030 een overschrijding verwacht van stikstofdioxide (NO₂).

Opmerking 2:

Als we het over normen en overschrijdingen in de toekomst hebben kunnen we niet de WHO-normen onvermeld laten, zie mijn opmerking:

"De aangescherpte normen in de Nederlandse wetgeving zijn een compromis en bieden zijn onvoldoende om de gezondheid van de inwoners te waarborgen. Zelfs de geactualiseerde sinds 2021 geldende WHO-normen kunnen nog niet garanderen dat er geen inwoners voortijdig overlijden door luchtvervuiling."

Antwoord 2:

Informatie over de WHO-normen is toegevoegd.

Opmerking 3:

"er in 2030 een overschrijding van de norm zal optreden." van de WHO-norm en de nieuwe Europese norm

Antwoord 3:

Zie antwoord 2.

Opmerking 4:

Het woord 'veel' in deze zin is overbodig en tendentius

Antwoord 4:

Tekst is aangepast.

Opmerking 5:

Voor het monitoren van de luchtkwaliteit in Maastricht wordt in ieder geval tot 2030 het huidige luchtmeetnet voortgezet. In dit luchtmeetnet wordt ook de luchtkwaliteit langs de Statensingel en het traject Viaductweg-Noorderbrug gemeten. Ook worden de effecten van de zero emissie zone in beeld gebracht".

Dit is volgens ons een verkeerde voorstelling van zaken. Het besproken luchtmeetnet is een NO₂-diffusiebuisjesmeetnet en een fijnstofsensor meetnet. Dit fijnstofsensor meetnet stopt dit jaar !!!!! vanwege einde technische levensduur. De sensoren hebben 5 jaar continue gedraaid. Hiermee zijn realtime fijnstof data beschikbaar.

Antwoord 5:

Het burgerparticipatie meetnet stopt omdat het project een looptijd had van 5 jaar en de budgetten ook als zodanig zijn begroot. Het project was gericht op bewustwording en gaf mensen die bezorgd of gewoon geïnteresseerd waren de gelegenheid inzicht te krijgen in de luchtkwaliteit ter plaatse van hun leefomgeving. De afrondende rapportage van dit project wordt op dit moment gemaakt.

Om ook inzicht te krijgen in fijnstof bij het monitoren van de zero emissie zone worden 5 fijnstof meetpunten gehandhaafd in en rond de binnenstad. In overleg met bestaande beheerders van de sensoren gaan we kijken welke we hiervoor kunnen gebruiken. Wanneer dit bekend is zullen de huidige sensoren worden vervangen voor een nieuwe verbeterde sensor.

Opmerking 6:

Het gemeentelijk luchtmeetnet moet naast jaargemiddelden ook gericht zijn op piekbelasting en het aantal overschrijdingsdagen of -uren, conform de nieuwe EU-normen. Hoewel Maastricht op veel meetpunten voldoet aan de huidige normen, maskeren jaargemiddelden:

- Acute pieken in luchtvervuiling, die vooral 's winters of bij druk verkeer voorkomen.*
- Gezondheidsrisico's voor kwetsbare groepen (zoals kinderen, ouderen en mensen met longaandoeningen).*
- Ongelijke milieulast in wijken met veel verkeer of industrie, ondanks "gemiddeld goede" waarden.*

Antwoord 6:

De effecten van overschrijdingsdagen en uurgemiddelde op de gezondheid zijn bekend. Hier zal ook bij het opstellen van het omgevingsplan rekening mee worden gehouden. Echter het meten van overschrijdingsdagen en uurgemiddelde kan alleen met grote meetapparatuur die niet in het reguliere straatbeeld inpasbaar zijn. In Maastricht worden wel bij 2 grote meetstations (in het Fronten Park en langs de A2 aan de Philipsweg) deze waarden gemeten.

Opmerking 7:

Breid de analyse in het voorstel naar haalbaarheid van de normen uit naar de O3 en Benzeen metingen (zowel jaargemiddelden als overschrijdingsdagen/-uren).

Antwoord 7:

In de 2 grote meetstations (in het Fronten Park en langs de A2 aan de Philipsweg) wordt naast NO₂ en fijnstof ook O₃ en roet gemeten. Zie verder ook antwoord bij vraag 6.

Opmerking 8:

Het is essentieel dat het gemeentelijke luchtmeetnet strategisch wordt geanalyseerd/ uitgebreid om deze gevoelige locaties adequaat te monitoren. Dit betekent dat meetpunten niet alleen in drukke verkeersgebieden moeten worden geplaatst, maar ook in de nabijheid van scholen, zorginstellingen en woonwijken met een hoge concentratie aan kwetsbare bewoners. Een dergelijke uitbreiding zou de gemeente in staat stellen om gerichte maatregelen te nemen ter verbetering van de luchtkwaliteit op plekken waar dit het meest nodig is. Het burgermeetnet kan hierin een faciliterende rol spelen.

Antwoord 8:

Zie antwoord op vraag 6.

Opmerking 9:

- *Zorg voor een evaluatie van het huidige burgermeetnet als basis voor het besluit om deze wel of niet voort te zetten na 2025/2026; Neem daarbij de punten onder 6 mee.*
- *Reserveer vanuit de gemeente alvast middelen als cofinanciering voor de SPUK-gelden Schone Lucht Akkoord om het burgermeetnet te continueren als die van toegevoegde waarde is.*

Antwoord 9:

De rapportage van het burgermeetnet volgt later dit jaar. We zullen daarin de genoemde punten meenemen.

Aangezien vanuit het schone lucht akkoord al eerder subsidie is aangevraagd voor het burgermeetnet is het niet mogelijk dit nogmaals te doen.